

Posljedice transpozicije Trećeg energetskeg paketa EU direktiva na energetske zakonodavstvo

Kakva je budućnost HEP-a?

dr. sc. Milan Puharić dipl. ing.

Direktive 2009/72/EU od 13.7.2009.

- Glavni zahtjevi direktive:
  - Transparentnost financijskog poslovanja
  - Sprječavanje subvencioniranja tržišne djelatnosti na račun regulirane
  - Jačanje ovlasti nacionalnog regulatora

Obveze RH u pristupanju EU

- Promjena energetske zakonodavstva
- Definiranje pregovaračkih stajališta
- Nužnost prihvaćanja vremenske dinamike prilagodbe energetske zakona do 3.3.2011.?
- Kašnjenje u pripremi izmjena energetske zakona – MINGORP
- Zakašnjelo uključivanje HEP-a u proces

Poglavlje 15. - Energetika

- Članovi pregovaračkog tima za pregovore s EU?
- Pregovaračka stajališta RH?
- Objavljivanja preuzetih obveza – pravo javnosti na informacije
- Hrvatska nije sudjelovala u kreiranju direktive 2009/72/EU
- Kao nečlanica Hrvatska se obvezala poštovati rokove kao i punopravne članice EU

Očekivanja EU od Republike Hrvatske

- Transpozicija Direktive 2009/72/EU u kojoj se ne razmatra privatizacija energetske kompanije
- Privatizacija energetske kompanije je strateško i sigurnosno pitanje svake zemlje

Izvješće EC za 2008. godinu

- U izvješću Europske komisije za 2008. godinu postavlja se pitanje privatizacije HEP-a:

There has been progress in the area of the **internal electricity market**. Since July 2008 the electricity market has been opened for all customers. However, in practice HEP remains the only supplier of electricity on the market. **There have been no developments in relation to HEP's privatisation.** With Croatia's entry into the inter-TSO compensation mechanism, all transit fees have been abolished. Preparations in this area are advancing.

- Postoje li obećanja pregovaračkog tima u smislu daljnjih koraka ka privatizaciji HEP-a?

Pozicija nacionalnog regulatora

- U izvješćima EC daje se uglavnom pozitivno mišljenje o nacionalnom regulatoru
- HERA nije do kraja iskoristila niti svoje minimalne ovlasti zadane postojećim paketom energetske zakonodavstva RH

Budućnost HERA-e

- Neovisnost HERA-e od MINGORP-a je “conditio sine qua non”
- HERA-u očekuju iznimno važne zadaće
  - Nadzor nad razdvajanjem tržišnih i reguliranih djelatnosti
  - Nadzor nad tržištem električne energije
  - Donošenje tarifnih stavaka cijena električne energije (dinamika uvođenja?)

Francuski primjer transpozicije

- EDF je nacionalna vertikalno integrirana elektroprivreda u 85% vlasništvu države
- Sličnost HEP-EDF očituje se u činjenici da se radi o državnim kompanijama s dominantnim udjelom u elektroenergetici
- Francuska i Njemačka su dvije vodeće članice EU koje su se usprotivile vlasničkom izdvajanju prijenosne djelatnosti iz matične kompanije

Stajalište Europske komisije o ITO modelu

- Jakim lobiranjem Francuske i Njemačke otvorena je mogućnost ITO modela – nezavisni operator prijenosa
- ITO model podrazumijeva zadržavanje vlasništva nad prijenosnom kompanijom
- EC do sada nije imala primjedbe na ITO model primijenjen na EDF
- On se može primijeniti i u RH

Trenutačna situacija u Francuskoj

- 5.1.2011. donesen je zakon 2011-12 (JOURNAL OFFICIEL DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE) sa sljedećim bitnim odrednicama:
  - Pojačati nezavisnost operatora prijenosa elektroenergetskog i plinskog sustava
  - **Prihvata se opcija ITO modela**
  - Pojačati kompetencije regulatora

Najbolji model za HEP

- Nude se tri modela: TSO, ISO i ITO
- Jedino ITO model nudi ostanak jedinstvene kompanije
- Vertikalno integrirana kompanija s prijenosnom mrežom u vlasništvu ima bolji kreditni rejting
- Vertikalno integrirana kompanija je otpornija na moguće financijske i ostale rizike što je u javnom interesu

Opasnosti izbora TSO modela

- Iskustva zemalja Europske unije pokazala su da poslije vlasničkog izdvajanja slijedi privatizacija nacionalnih elektroprivreda!
- Posljedica privatizacije je porast cijena uz smanjenje kvalitete opskrbe električnom energijom
- Ulagači teže za što kraćim povratom investicija

Posljedice na HEP i elektroindustriju

- Iskustva zemalja u kojima je provedena privatizacija elektroprivrede pokazuju slabljenje i uništenje domaće elektroindustrije
- Nesigurnost radnih mjesta
- Uvoz inozemnih menadžera i znanja - iskustva u privatizaciji INE i HT-a

Strategija energetskeg razvitka RH

- Bez jakog lidera u Hrvatskoj vrlo teško je ostvariti zadane ciljeve (9 milijardi € investicija do 2020. godine)
- Strani investitori trebaju jakog partnera u RH
- Jedino cjelovit HEP može ispuniti ciljeve Strategije

Izdvajanje distribucije

- Izdvajanje distribucije uopće se ne razmatra u Trećem paketu
- Pitanje razgraničenja prijenosa i distribucije još nije riješeno
- Izuzetno je teško podijeliti ODS po regijama (tko će kupiti Elektroliku?)

Zaključak

- HEP treba ostati vertikalno integrirana kompanija
- HEP je potrebno u sljedećem periodu osnažiti kako bi postao značajan regionalni igrač
- ITO model je najbolje rješenje za HEP
- Postoje svi preduvjeti da se model ITO primijeni
- Potrebna je volja, pamet i koordinirano djelovanje cijele hrvatske energetske zajednice

HVALA NA POZORNOSTI!